

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal

Statsforvalteren i Trøndelag

Trööndelagen Staathealtoje

Statsforvalternes årsrapport til Rovviltnemnda i region 6 - 2020

Sammendrag

- Rovviltnemnda behandlet i alt 39 saker fordelt på tre digitale møter, syv e-postmøter og to fysiske møter kalenderåret 2020.
- 2020 var det avsatt kr 825 000,- til drift av nemnda.
- I region 6 har vi bestandsmål for gaupe (12), jerv (10) og bjørn (3). For gaupe og jerv ligger bestanden henholdsvis over og godt over målet for regionen med 15 registrerte familiegrupper av gaupe og 17 registrerte ynglinger av jerv. For bjørn er for første gang bestandsmålet nådd, med 2,9 (rundes av til 3) ynglinger registrert i 2020.
- Kjent avgang hos jerv og gaupe var høyere i 2020 enn forgående år, mens kjent avgang hos bjørn var lavere enn i 2019. Det ble felt en ulv på lisensfelling, samt registrert fem døde kongeørn.
- Rovviltnemnda i region 6 ble i 2020 tildelt følgende summer over kapittel 1420 i statsbudsjettet:
  - kr 13 000 000,- til forebyggende/konfliktdempende tiltak (post 73)
  - kr 1 500 000,- til tjenestekjøp i statsbudsjettet (post 21).
  - kr 825 000,- til drift av nemnda/sekretariatet (post 21).
  - Rovviltnemnda fordelte disse summene mellom Trøndelag og Møre- og Romsdal i e-postmøte den 6. - 10. mars 2020.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak Trøndelag:

- Statsforvalteren i Trøndelag ble tildelt en total sum på 10 720 000,- av nemnda. Tilskuddet ble fordelt slik:
  - Kr 5 613 175,- til tapsforebyggende tiltak i landbruket/beitenæringen.
  - Kr 2 090 072,- til tapsforebyggende tiltak i tamreinnæringen.
  - Kr 1 996 055,- til konfliktdempende tiltak.
  - Kr 391 890,- til godtgjøring av kommunale/interkommunale fellingslag.
  - Totalt sett benyttet Statsforvalteren i Trøndelag kr 10 091 192,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2020.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak Møre og Romsdal:

- Statsforvalteren i Møre og Romsdal ble tildelt en total sum på kr 2 280 000,- av nemnda til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Tilskuddet ble utbetalt slik:
  - Kr 1 595 640,- til tapsforebyggende tiltak
  - Kr 585 137,- til konfliktdempende tiltak
  - Kr 95 000,- til godtgjøring av kommunale/interkommunale fellingslag.
  - Totalt sett benyttet Statsforvalteren i Møre og Romsdal kr 2 275 777,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak. Underforbruket var på kr 4 223,-.

Erstatning tamrein og husdyr tapt til fredet rovvilt:

- Statsforvalteren i Trøndelag behandlet i 2019 i alt 313 søknader om erstatning for tap av rein eller sau til fredet rovvilt. Statsforvalteren i Møre og Romsdal behandlet 52 søknader.
- Vi har utbetalt 29.5 (TR) + 1.9 (MR) millioner kroner til sau- og reineiere for tap av dyr til fredet rovvilt.
- Vi erstattet 5366 sau og lam i 2020. I 2019 ble det erstattet 7096 sau og lam.
- Vi erstattet 3525 rein for reindriftsåret 2019/2020. I 2018/2019 ble det erstattet 2923 dyr.
- Totalt innmeldt tap for rein reindriftsåret 2019/2020 var 8443 dyr. I 2018/2019 ble det innmeldt et totalt tap på 7618 dyr.
- Til organisert beitebruk ble det totalt innmeldt tap av 11320 sau og lam i beitesesongen 2020 i Trøndelag og 5272 i Møre og Romsdal. I 2019 var tilsvarende tall henholdsvis 13936 og 5218 sau/lam.

- Det ble påvist 158 tamrein der fredet rovilt var kjent skadevolder, til sammenligning ble det påvist 141 i 2019.
- Det ble påvist 396 sau/lam der fredet rovilt var kjent skadevolder, til sammenligning ble det påvist 603 i 2019.

Forord

Denne rapporten er ment som en informasjonsrapport til Rowiltnemnda fra sekretariatet hos Statsforvalteren i Trøndelag og Statsforvalteren i Møre og Romsdal. Formålet med rapporten er at nemnda skal få en oppsummering av året når det gjelder nemndas virksomhet, økonomi, bestandssituasjon for rovilt, bruk av midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak, og tapssituasjon i tamrein- og bufenæringen.

Innhold

Om rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag 2020	5
Nemndas virkeområde og aktivitet	5
Bestandsstatus	7
Forebyggende og konfliktdempende tiltak	11
Erstattede tamrein og husdyr tapt til fredet rovvilt.....	16
Påviste skader.....	23

Om rovviltnemnda i region 6 Midt-Norge, Møre og Romsdal og Trøndelag 2020

Rovviltnemnda i region 6 er en offentlig nemnd med seks medlemmer. Fire medlemmer (med varamedlemmer) er oppnevnt av Klima- og Miljødepartementet (etter forslag fra Fylkeskommunene) og to medlemmer (med varamedlemmer) er oppnevnt av Sametinget.

Rovviltnemndenes hovedoppgaver er å:

- Utarbeide en forvaltningsplan for rovvilt i regionen og å rullere planen ved behov.
- Fordele midler til forebyggende og konfliktdempende tiltak mellom fylkesmennene i regionen og gi føringer for prioriteringer av tilskuddsmidlene.
- Så fremt forvaltningsmålene for de ulike rovviltartene er oppnådd for regionen, fatte vedtak om kvoter for betinget skadefelling, lisensfelling og/eller kvotejakt på de ulike rovviltartene.
- Bidra til å dempe konfliktnivået.

Tabell 1: Oversikt over medlemmene i rovviltnemnda for region 6 Midt-Norge per 31.12.2020

Faste medlemmer	
Kari Anita Furunes	Fylkestinget i Trøndelag
Bengt Mattias Jåma	Sametinget
Maja Britt Renander	Sametinget
Per Olav Skurdal Hopsø	Fylkestinget i Trøndelag
Pål Sæther Eiden	Fylkestinget i Trøndelag
Kristin Marie Sørheim	Fylkestinget i Møre og Romsdal
Varamedlemmer	
Ada Arnstad	Fylkestinget i Trøndelag
Idar Bransfjell	Sametinget
Ellinor Marita Jåma	Sametinget
Terje Sørvik	Fylkestinget i Trøndelag
Tore Sandvik	Fylkestinget i Trøndelag
Frank Sve	Fylkestinget i Møre og Romsdal

Inga Stamnes, seniorrådgiver hos Statsforvalteren i Trøndelag, fungerte som sekretær for rovviltnemnda i 2020.

Nemndas virkeområde og aktivitet

Rovviltnemnda i region 6 har sitt virkeområde innenfor fylkene Møre og Romsdal og Trøndelag. Grunnet sein oppnevning av nye medlemmer fra fylkestingene og situasjonen med covid-19 ble ny nemnd konstituert først den 30. april 2020.

Vedtaks møter

Rovviltnemnda behandlet i alt 39 saker fordelt på tre digitale møter, syv e-postmøter og to fysiske møter for kalenderåret 2020. Protokoller for møtene er tilgjengelig på nettsidene til rovviltnemnda i region 6, på; <https://www.Statsforvalteren.no/nb/Trondelag/Miljo-og-klima/Rovvilt/Rovviltnemnda-region-6/Referater/Moteprotokoller/>.

Arbeidet til rovviltnemnda følger et årshjul, hvor visse saker er på sakslista for nemndsmøtene hvert år, til gitte tider gjennom året. I mars er FKT-midler og vurdering av kvotejakt på gaupe (herunder tildeling av reservekvote) faste saker på møtet. Videre er kvote for betinget skadefelling for rovviltarter (der nemnda har myndighet) samt lisensfelling på bjørn og jerv (forslag om kvote dersom nemnda ikke har myndighet), tema for møtet i mai hvert år. Kvote for lisensfelling av ulv vedtas i august. Det årlig møte i oktober tar for seg kvote for kvotejakt på gaupe (forslag om kvote dersom nemnda ikke har myndighet). Vedtak om kvoter skal i hovedregel vedtas minst tre måneder før start på kvote/lisensjakt.

Andre møter

Grunnet situasjonen med covid-19 ble 2020 et år med mindre møtedeltagelse sammenlignet med tidligere. Det ble likevel avholdt tre informasjons- og dialogmøter i regi av rovviltnemnda i region 6, kalenderåret 2020 (i Lesja/Rauma, Tingvoll og Grong). Nemnda har også deltatt på digitale møter med andre rovviltnemnder (region 3 og 5).

Økonomi

I 2020 var det avsatt kr 825 000,- til drift av nemnda. Av disse midlene ble kr 30 000,- tildelt Statsforvalteren i Møre og Romsdal for vakttelefon. Av de kr 795 000,- som ble tildelt Statsforvalteren i Trøndelag ble kr 249 963,- benyttet til vakttelefon, mens kr 236 214,- gikk til drift av nemnda (møte- og reisegodtgjørelse, kurs, møteutgifter mv.). Lønn til midlertid ansatte som jobber med rovvilt inkluderer opplæringstiltak, overtid med mer var på 287 623,- (tabell 2).

Underforbruk ble returnert Miljødirektoratet.

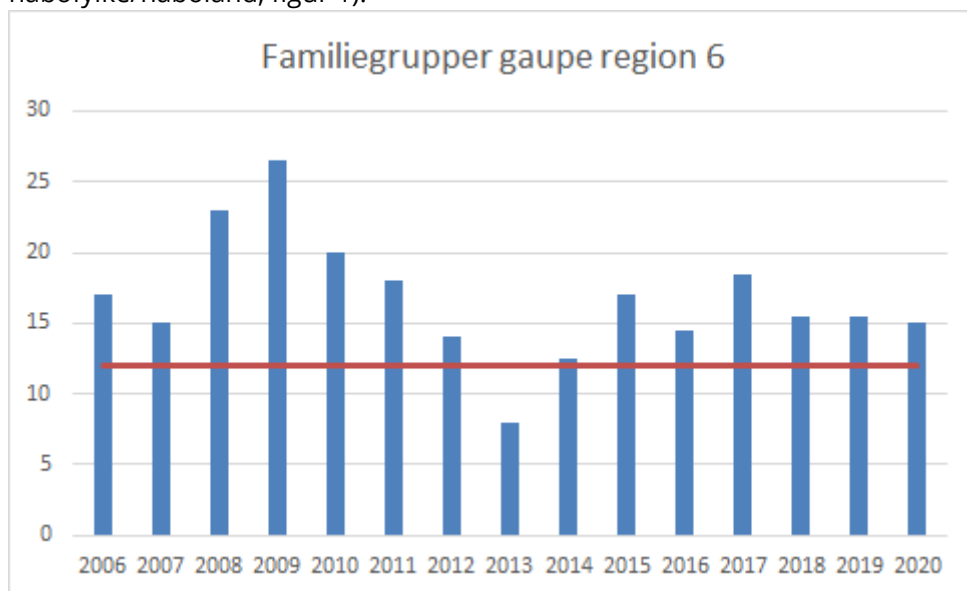
Tabell 2: Oversikt over budsjett og forbruk av posten drift av nemnda 2020

Faste medlemmer	Budsjett	Forbruk
Vaktberedskap fylkesmennene (SFMR og SFTL)	250 000	260 363
Møter, reiser, kurs og seminarer	575 000	252 214
Lønn midlertid ansatt – beredskapsvakt/opplæring		287 623
Totalt forbruk	825 000	800 199

Bestandsstatus

Gaupe

Bestandsmålet på 12 årlige ynglinger for gaupe ble oppnådd i 2020 (kull født våren 2019) med totalt 15 familiegrupper registrert. Antall årlige ynglinger av gaupe i region 6 har det siste tiåret variert mellom 26,5 i 2009 og 8 i 2013 (halve familiegrupper skyldes at noen er delt med nabofylke/naboland, figur 1).

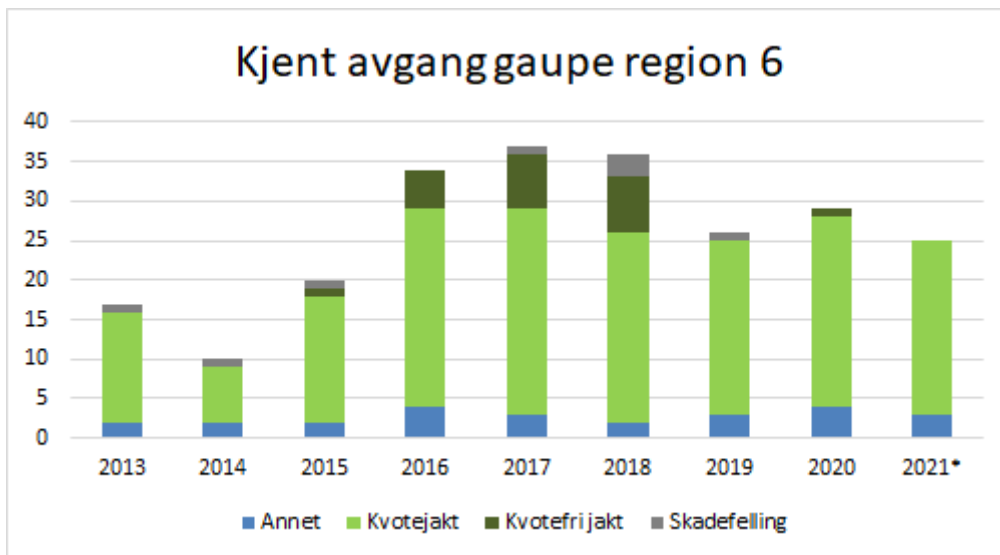
Figur 1: Antall registrerte familiegrupper av gaupe i region 6 i perioden 2006–2020 (www.rovdata.no). Rød linje viser bestandsmål for regionen.

Figur 2: Oversikt over hvor det ble registrert familiegrupper av gaupe i region 6 i 2020 (www.rovdata.no).

Kjent avgang gaupe

Kjent avgang av gaupe i 2020 ble 29 dyr. Totalt ble 25 gauper felt i forbindelse med kvotejakt, hvorav fire i Møre og Romsdal og de resterende i Trøndelag. Tre gauper ble påkjørt av bil og en påkjørt av tog. Til sammenligning var kjent avgang av gaupe i 2019 26 dyr og 2018 36 dyr (figur 3).

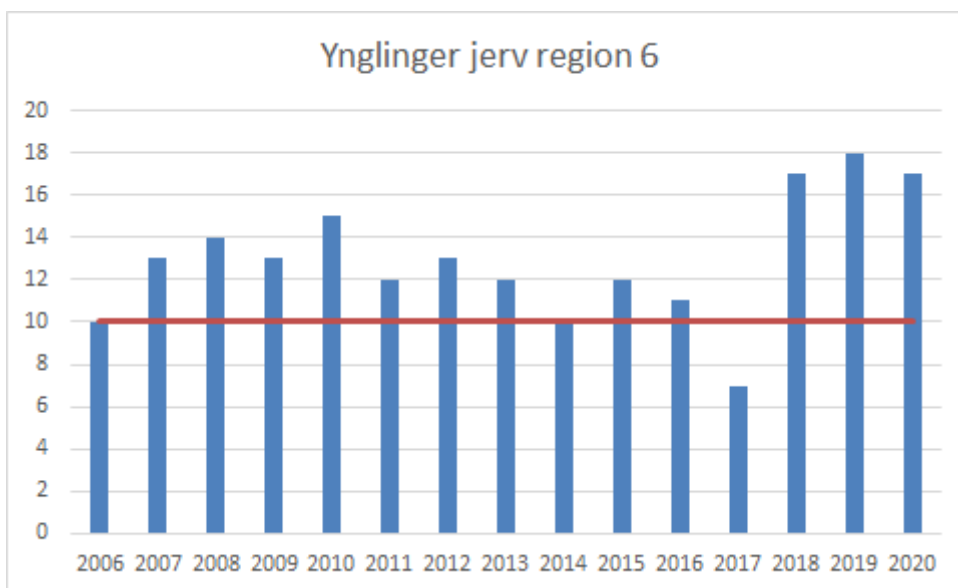

Figur 3: Kjent avgang av gaupe i region 6 for perioden 2013–2020. *Tall for 2021 er foreløpige tall per 11. mai.

For 2021 er foreløpig avgang per 11. mai 25 gauper, hvorav 22 er felt på kvotejakt og tre er påkjørt av bil.

Jerv

Det ble registrert 17 jerveynglinger i region 6 i 2020. Bestandsmålet for regionen (10 årlige ynglinger) ble derfor oppnådd (figur 4).

Figur 4: Antall registrerte ynglinger av jerv i region 6 i perioden 2006–2020 (www.rovdata.no).

De 17 registrerte ynglingene i 2020 fordelte seg slik; seks i Møre og Romsdal (tre innenfor og tre utenfor forvaltningsområdet) og 11 i Trøndelag (ni innenfor og to utenfor forvaltningsområdet) (figur 5).

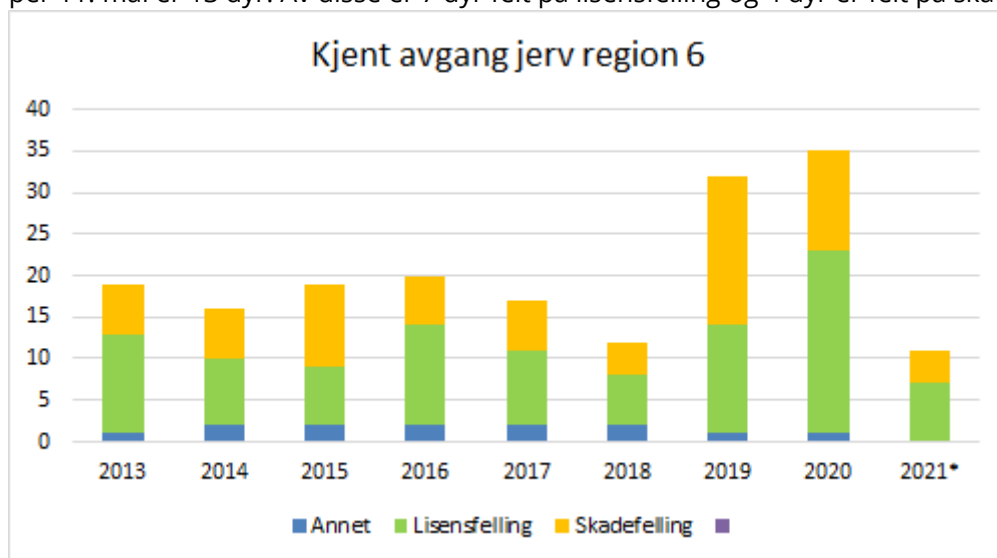

Figur 5: Oversikt over hvor det ble registrert ynglinger av jerv i region 6, 2020 (www.rovdata.no). Med på bildet er også en ynglinger i Innlandet (markert med x).

Bestandstall for 2021 er ikke rapportert enda, men foreløpige tall fra Rovdata (per 11. mai 2021), viser at det så langt er registrert 10 jerveynglinger i region 6. For mer informasjon om registreringer i 2021 vises det til «jervtelleren» på www.rovdata.no.

Kjent avgang jerv

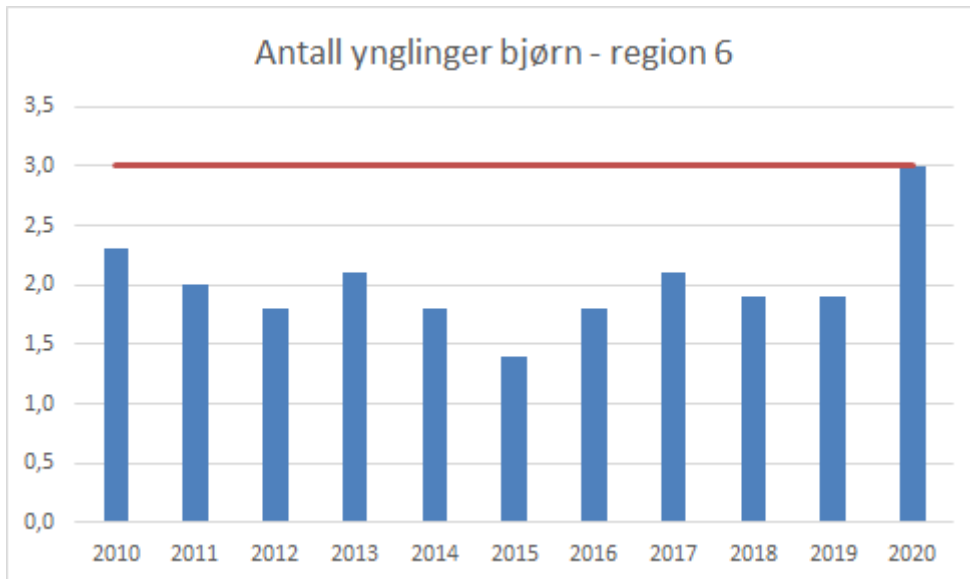
Det ble i 2020 registrert avgang av 35 jerver (mot 32 i 2019) i region 6. Av de 35 jervene er 22 dyr er felt på lisensfelling, 12 dyr felt ved skadefelling og 1 dyr påkjørt av toget (figur 6). Merk at lisensfellingsperioden går fra 10. september – 15. Februar. Kjent avgang av jerv i 2021 per 11. mai er 13 dyr. Av disse er 7 dyr felt på lisensfelling og 4 dyr er felt på skadefelling av SNO.

Figur 6: Kjent avgang av jerv i region 6 for perioden 2013–2020. *Tall for 2021 er foreløpige tall per 11. mai.

Bjørn

Bestandsmålet på tre årlige ynglinger for bjørn ble oppnådd i region 6 i 2020 (figur 7). Etter at ny matematisk modell for beregningene av antall årlige ynglinger ble innført i 2010 lå estimert antall ynglinger mellom 2,3 i og 1,4 forut for 2020. For 2020 er det beregnede antallet bjørneynglinger i region 6 2,9 ynglinger, mot 1,9 i 2019.

Figur 7: Antall estimerte ynglinger av bjørn i region 6 i perioden 2010–2020 (www.rovdata.no).

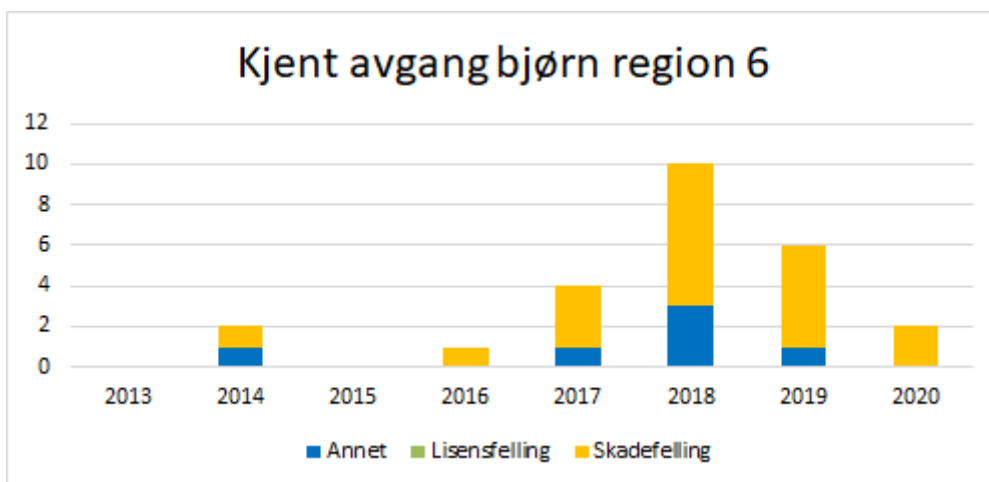

Figur 8: Kart som viser fordeling av hanndyr (blå) og binner (rød) for de registrerte bjørnene i region 6, 2020 (www.rovdata.no).

Det ble registrert 29 ulike bjørneindivider i regionen i 2020 (12 hanner og 17 binner). Tilsvarende tall for 2019 var 22 hanner og 12 binner. I 2018 ble det registret 32 individer av bjørn i regionen, 20 hanndyr og 12 binner.

Kjent avgang bjørn

Det ble i 2020 registrert avgang av totalt to bjørner i region 6 (figur 9), en voksen hannbjørn og en voksen binne. Begge ble felt på skadefelling i løpet av juli, i Harran i Grong kommune.

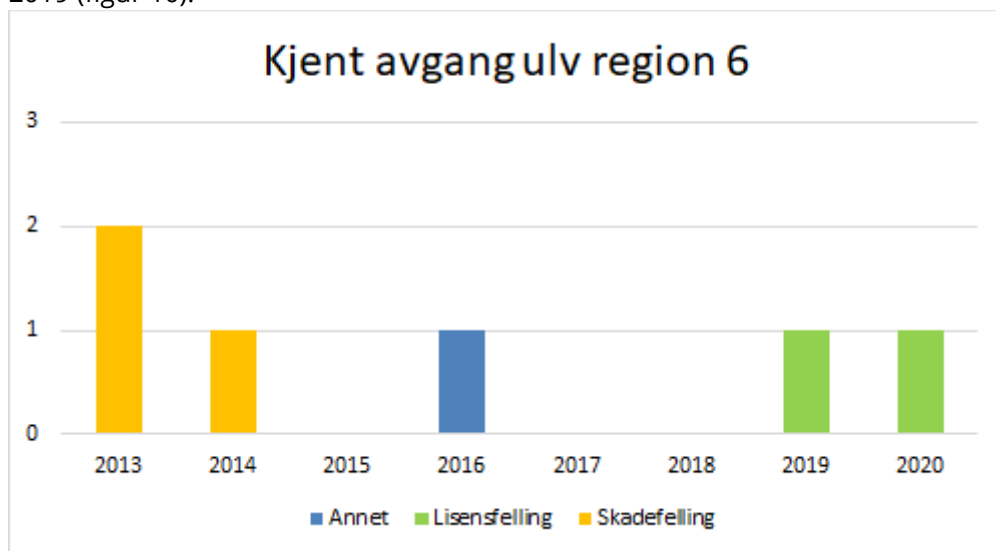
Figur 9: Kjent avgang av bjørn i region 6 for perioden 2013–2020.

Ulv

Det er ikke bestandsmål for ulv i region 6. Det er heller ikke registrert ynglinger av arten i region 6 i nyere tid. Streifdyr forekommer omtrent årlig innenfor regionen.

Kjent avgang ulv

Det er felt en ulv på lisensfelling i Holtålen kommune i februar 2020 og Melhus kommune i januar 2019 (figur 10).

Figur 10: Kjent avgang av ulv i region 6 for perioden 2013–2020.

Kongeørn

Kongeørnbestanden skal forvaltes slik at bestanden opprettholdes på 850–1200 hekkende par i Norge. Det gjøres ikke årlig overvåkningsarbeid på hele bestanden, men hvert år kartlegges reproduksjonssuksess i 12 utvalgte intensivområder. I tillegg drives ekstensiv overvåking av kongeørn basert på kartlegging av nåværende og tidligere hekketerritorier over hele landet. Disse metodene kombineres for å vurdere nasjonal og regional bestandsstørrelse. I [NINA Rapport 1858](#) (Mattison mfl. 2020) estimeres den nasjonale bestanden til å ligge på mellom 914 og 1145 hekkende par i perioden 2015-2019, med gjennomsnitt på 1027 par. Dette er innenfor bestandsmålet gitt i rovviltforskriften og bestanden vurderes å være stabil. Bestanden ble i rapporten estimert til å ha 76 (58–95) okkuperte kongeørn territorier i Møre og Romsdal, 85 (78–91) i gamle Sør-Trøndelag og 54 (44–63) i gamle Nord-Trøndelag.

Kjent avgang kongeørn

Det er for kongeørn ikke åpnet for jakt eller felling, og skadefelling er eneste lovlige mulighet for felling av arten. Det er ikke felt kongeørn på skadefelling i region 6 i perioden 2013–2020. Det er samlet for perioden 2014 til 31.12.2020 registrert avgang av 10 kongeørn i regionen, hvorav 2 i 2016, 1 i 2017, 1 i 2018, 1 i 2019 og 5 2020. Det presiseres at dataene for denne arten anses å være mer usikre enn for de øvrige artene. All avgang i regionen siste fem år vil sorteres under annen avgang.

Forebyggende og konfliktdempende tiltak

Det er fastsatt egen forskrift om tilskudd til forebyggende tiltak mot rovviltskader og konfliktdempende tiltak. I forskriftens formålsparagraf (§1 Formål) står det: «Målsettingen med tilskuddsordningen er å sikre iverksettelse av effektive forebyggende tiltak for å begrense de skadene

rovvilt kan forårsake på produksjonsdyr i landbruket, samt konfliktdempende tiltak for å begrense ulemper for lokalsamfunn og andre grupper. Landbruks-, dyrevelferd- og miljøvirkemidler skal samlet bidra til måloppnåelsen».

Hovedprioriteringer ved bruk av forebyggende tiltaksmidler:

- Forvaltningsområdene for rovdyr skal prioriteres.
- Områder utenfor forvaltningsområdene med store årvisse tap forvoldt av fredet rovvilt skal også prioriteres.
- Tiltakene bør være direkte tapsforebyggende og ha så liten skadeforskyvende effekt som mulig.
- De skal være praktisk og økonomisk gjennomførbare.
- Søknader fra reinbeitedistrikt, beitelag og kommunale rovviltutvalg skal prioriteres foran søknader fra enkelt reieiere og enkeltbrukere.
- Forebyggende tiltak i kalvingsområdene for tamrein prioriteres.

Miljødirektoratet gav i brev datert 20. februar 2020 planleggingsrammer for rovviltnemndene for året 2020. Rovviltnemnda i region 6 ble her tildelt kr 13 000 000,- over kapittel 1420 post 73 (forebyggende/konfliktdempende tiltak) og kr 1 500 000,- over kapittel 1420 post 21 (tjenestekjøp) i statsbudsjettet. I tillegg ble rovviltnemnda i region 6 tildelt kr 825 000,- over kapittel 1420 post 21 til drift av nemnda/sekretariatet.

Rovviltnemnda i region 6 vedtok følgende fordeling av midler mellom de to fylkesmennene i e-postmøte 6. - 10. mars 2020:

- **Fordelingen av tilskudd (kr 13 000 000,-) over 1420.73:**
  - Statsforvalteren i Møre og Romsdal kr 2 280 000,-
  - Statsforvalteren i Trøndelag kr 10 720 000,-
- **Fordelingen av midler til tjenestekjøp (kr 1 500 000,-) over 1420.21:**
  - Statsforvalteren i Møre og Romsdal kr 200 000,-
  - Statsforvalteren i Trøndelag kr 1 300 000,-
- **Midler til drift av nemnda og sekretariatet (kr 825 000,-) over 1420.21:**
  - Statsforvalteren i Møre og Romsdal kr 30 000,- (vakttelefon)
  - Statsforvalteren i Trøndelag kr 795 000,- (drift av nemnda og vakttelefon)

Denne rapporten omhandler bruken av tilskuddsmidlene over post 1420.73.

Generelt om 2020

Statsforvalteren i Trøndelag fikk inn søknader for ca. 20,3 millioner kroner, inkludert søknader om akutte forebyggende tiltak og søknader fra kommunene om godtgjøring i forbindelse med skadefelling og skadefellingsforsøk. Før beitesesongen ble det satt av kr 3,0 millioner til akutte skadesituasjoner og godtgjøring i Trøndelag.

Statsforvalteren i Møre og Romsdal fikk inn søknader på post 1420.73 for 3 329 681,- kroner, som gir en differanse på kr 1 049 181,- ift. tildelte midler på kr 2 280 000,-.

I Møre og Romsdal har en beholdt de kommunale rovviltnemndene fra gammel organisering i områdene med mest konflikt rundt rovdyr (Surnadal, Sunndal, Nesset (nå Molde kommune), Rauma og Norddal (nå Fjord kommune)). Disse består av lederne i beitelaga i kommunen, fellingslagsleder og observatør fra Mattilsynet. Kommunen stiller med sekretariat. Disse kommunale rovviltutvalga samordner aktiviteten lokalt. De søker om FKT-midler felles for beitelag og beitebrukere i kommunen etter diskusjoner om hva slags tiltak de vil prioritere gjeldende året. Det er også rovviltutvalget som søker om evt. skadefellingsløyve og håndterer en

skadefellingssituasjon. Både beitelag, kommuner og Statsforvalteren i Møre og Romsdal er svært fornøyde med denne ordningen, og mener den fungerer særs godt. En får kontinuitet i tiltak, og kan tilpasse over år. En har også mulighet til å teste ut virkningen av nye tiltak. Siden kadaverfunn er en utfordring, er det veldig avgjørende at de felles i kommunen bestemmer i hvilke områder og til hvilken tid de bør sette inn ekstra tiltak, som ekstraordinært tilsyn, tidlig nedsanking eller skadefellingssøknad.

Tapsforebyggende tiltak i sauenæringen

Statsforvalteren i Trøndelag mottok 50 søknader om planlagte tapsforebyggende tiltak i foretak med sauehold. De fleste av disse søknadene omhandler flere tiltak, samt at en del av søknadene gjelder for hele beitelag. Det tildeles mest midler til radiobjeller, tidlig nedsanking, forsinket slipp og drift/vedlikehold av eksisterende rovdyravvisende gjerder. Av de 1,3mill kr tildelt radiobjeller fra post om forebyggende tiltak gikk kr 387 000,- til LoRaWan-prosjektet i Grong/Namsskogan. I tillegg til de ordinære søknadene om planlagte tiltak, mottok Statsforvalteren i Trøndelag 23 søknader om akuttmidler i løpet av beitesesongen 2020. I overkant av 700 000 kroner ble utbetalt til akutte tiltak og godtgjøring av skadefellingslag ved pågående tapssituasjoner, noe som er mindre enn i 2019 og 2018.

Tabell 3: Oversikt over utbetalt tilskudd til forebyggende tiltak innen landbruk i 2020 i Trøndelag.

Forebyggende tiltak sau (akutte tiltak inkludert)	Utbetalt tilskudd
Forsinket slipp	kr 312 039,-
Tidlig nedsanking (inkl. akuttmidler)	kr 1 024 034,-
Utvidet tilsyn (inkl. akuttmidler)	kr 907 000,-
Rovdyravvisende gjerder	kr 402 858,-
Radiobjeller (inkl. LoRaWan-prosjektet)	kr 2 908 444,-
Andre tiltak	kr 58 800,-
Totalt tilskudd til landbruk i TR	kr 5 613 175,-

Statsforvalteren i Møre og Romsdal mottok søknad på tapsreducerende tiltak fra 5 kommunale rowiltutvalg og radiobjelleutleien til Møre og Romsdal sau og geit. Hovedtyngden av midler til de tapsreducerende tiltaka går til tidlig nedsanking av sau fra utmarksbeite og til utvida tilsyn. Siden antall skadesituasjoner kan variere mye fra år til år, er det viktig i Møre og Romsdal å prioritere å sette av en større sum midler til akutte tiltak, som tidlig nedsanking, ekstraordinært tilsyn og skadefelling. Tildeling av tilskudd til andre typer tiltak, som elektronisk overvåkingsutstyr og prosjekt/utprøving, vil dermed finne sted etter beitesesongen, når en ser hvor mye tilskudd som er tildelt til akutte tiltak. Midler til elektronisk overvåkingsutstyr vil variere fra år til år. Hoveddelen går til utleieordningen til Møre og Romsdal sau og geit, og noe til enkelte beitelag der det er vanskelig å finne kadaver. I 2020 ble det brukt lite midler til akutte tiltak, og mer til andre typer tiltak (tabell 4).

Tabell 4: Oversikt over utbetalt tilskudd til forebyggende tiltak i 2020 i Møre og Romsdal.

Forebyggende tiltak sau (akutte tiltak inkludert)	Utbetalt tilskudd
Tidlig nedsanking	kr 552 356,-
Utvidet tilsyn (inkl. akuttmidler)	kr 369 358,-
Vokterhund (i forbindelse med utvida tilsyn)	kr 173 443,-
Båser/åteplasser	kr 31 483,-
Radiobjeller	kr 469 000,-
Andre tiltak	kr 0,-
Totalt tilskudd til forebyggende tiltak i MR	kr 1 595 640,-

Tapsforebyggende tiltak i tamreinnæringen

Statsforvalteren i Trøndelag forvalter reindrift for både Trøndelag og Møre og Romsdal, og mottok 15 søknader om planlagte tapsforebyggende tiltak i reindriften, samt 9 søknader om akutte forebyggende tiltak. De fleste distrikter søker samlet; kun et par distrikt søker siidaandelsvis. Det tiltaket som flest reinbeitedistrikt søker tilskudd til er tidlig slakting, og Statsforvalteren i Trøndelag har definert dette til slakting før 1. november. Det tildeles også en del midler til føring av rein deler av året og innkjøp av radiobjeller (tabell 5).

Tabell 5: Oversikt over utbetalt tilskudd til forebyggende tiltak innen reindrift i 2020.

Forebyggende tiltak tamrein	Utbetalt tilskudd
Tidlig slakt	kr 1 460 329,-
Føring i perioder	kr 169 243,-
Tekniske tiltak (radiobjeller + viltkamera)	kr 340 000,-
Flytting til annet beite	kr 17 500,-
Akutt intensivt tilsyn	kr 103 000,-
Totalt tilskudd til reindrift	kr 2 090 072,-

Konfliktdempende tiltak

I 2020 mottok Statsforvalteren i Trøndelag 25 søknader fra kommuner, organisasjoner og institusjoner om konfliktdempende tiltak. Kommunene søker i all hovedsak om tilskudd til kursing og kompetansehevdene tiltak i de kommunale/interkommunale fellingslagene (skytetrening, kurs, hundetrening mm.). Samtlige kommuner som søkte om dette tiltaket fikk tilskudd til dette. Sør-Trøndelag Sau og Geit fikk midler for å kjøre prosess rundt etablering av radiobjellelag i sørdelen av fylket. Det ble også gitt tilskudd til "Rovdyrskolen" for skoleelever på rovdysenteret i Namsskogan og Lierne Nasjonalparksenter sitt opplegg med «Leve med rovdyr» (tabell 6).

Tabell 6: Oversikt over utbetalt tilskudd til konfliktdempende tiltak i 2020 i Trøndelag.

Konfliktdempende tiltak	Utbetalt tilskudd
Kursing av fellingslag	kr 445 000,-
Andre kurs	kr 45 000,-
Inventering	kr 515 000,-
Formidling og informasjon	kr 568 750,-
Annet kommunene (prosjekthunder m.m.)	kr 271 859,-
Annet	kr 150 446,-
Totalt tilskudd til konfliktdempende tiltak	Kr 1 996 055,-

Statsforvalteren i Møre og Romsdal mottok søknad fra fire kommunale rovviltutvalg, to kommuner og to organisasjoner om tilskudd til konfliktdempende tiltak i 2020. Mange av søknadene er til tilskudd til kurs i felling av store rovvilt, både lokalt i fylket og på jakt- og fiskesenteret på Flå. Koronaregler ga noen utfordringer, men de klarte å gjennomføre kurs i tre av fire kommuner.

Tre kommuner søkte om å arrangere kurs i kadaversøk med hund i 2020, men koronaregler gjorde det umulig å gjennomføre. Organisasjonen Norske kadaverhunder fikk midler til et rekrutteringsprosjekt fra flere fylker.

Siden det var mindre behov for tilskudd til akutte tiltak i 2020, ble det mer midler å tildele til andre typer tiltak. I Surnadal hadde det vært økende tap av lam, men få kadaverfunn i sesongen. De fikk etter beitesesongen tildelt tilskudd til dialogmøte, oppsett av ekstra viltkameraer og ekstra til elektronisk overvåkingsutstyr. I Tingvoll har de vært i samme situasjon i flere år, og har hatt et viltkameraprojekt for overvåking av gaupebestanden. De fikk tildelt midler til å slutføre dette prosjektet, og samtidig på tampen av året midler til et tapsprosjekt som skal gjennomføres i 2021.

Sunndal kommune fikk midler til droneuttesting som de har planlagt i flere år. De skal teste drone som verktøy for tilsyn og sanking i krevende og bratte beiteområder, og starter opp i beitesesongen 2021.

NJFF (Norges Jeger- og Fiskerforbund) i Møre og Romsdal fikk tilskudd til en motivasjonskveldserie på slutten av 2020 om lisensfelling av gaupe og jerv, samt til kurs på skytebanen. De fikk også midler til innkjøp av mobile bevegelige skiver, som kan lånes ut til de lokale skytebanene når det er kurs, men ellers oppbevares på skytebanen hos fylkeslaget på Skaret.

Tabell 7: Oversikt over utbetalt tilskudd til konfliktdempende tiltak i 2020 i Møre og Romsdal.

Konfliktdempende tiltak	Utbetalt tilskudd
Kursing av fellingslag	kr 147 320,-
Norske kadaverhunder rekruttering	kr 12 500,-
Viltkamera Surnadal + dialogmøte	kr 50 000,- + 50 000,-
Gaupeovervåkingsprosjekt + tapsprosjekt Tingvoll	kr 7 417,- + 96 400,-
Droneprosjekt Sunndal	kr 72 500,-
NJFF kurskvelder + skyteskiver	kr 56 000,- + 33 000,- + 50 000,-
Totalt tilskudd til konfliktdempende tiltak	kr 585 137,-

Godtgjøring av kommunale/interkommunale fellingslag

I løpet av beitesesongen 2020 var det relativt mye aktivitet av bjørn i nordlige deler av Trøndelag, det ble gitt skadefellingstillatelse på to bjørner i Grong og en i Snåsa/Steinkjer. Ut over dette var det en skadefelling på gaupe på Fosen og skadefelling på bjørn i Meråker og i Selbu. Totalt ble det i Trøndelag utbetalt kr 391 890,- i godtgjøring til kommunene, direkte utgifter inkludert (tabell 8). Til sammenligning ble det utbetalt kr 1 267 281,- i godtgjøring i 2019.

Tabell 8: Oversikt over utbetalt godtgjøring til kommuner i forbindelse med skadefelling og forsøk på skadefelling i Trøndelag i 2020.

Godtgjøring kommunevis	Utbetalt tilskudd
Indre Fosen (med Inderøy, Verran og Åfjord kommuner)	kr 13 985,-
Grong (med Høylandet og Namsskogan)	kr 201 936,-
Meråker	kr 33 703,-
Verdal (rest fra 2019)	kr 68 927,-
Orkland/Meldal (rest fra 2019)	kr 13 673,-
Snåsa	kr 59 666,-
Totalt utbetalt godtgjøring	kr 391 890,-

I Møre og Romsdal ble kun kr 250 000,- satt av til skadefellingsforsøk før beitesesongen. Denne posten er vanskelig å budsjettere, for hvis vi får streifulv eller streifbjørn på besøk går det mye mer til skadefellingsforsøk. Det skjer erfaringsvis hvert 3. til 4. år. I et vanlig år med 4-5 korte skadefellingsforsøk i beitesesongen på jerv eller gaupe vil kr 250 000,- kunne være tilstrekkelig. I 2020 hadde vi 5 skadefellingsforsøk på jerv i fordelt på to skadesituasjoner, en i Fjord og en i Rauma. Det ble brukt kr 95 000,- på skadefellingsforsøkene i Fjord.

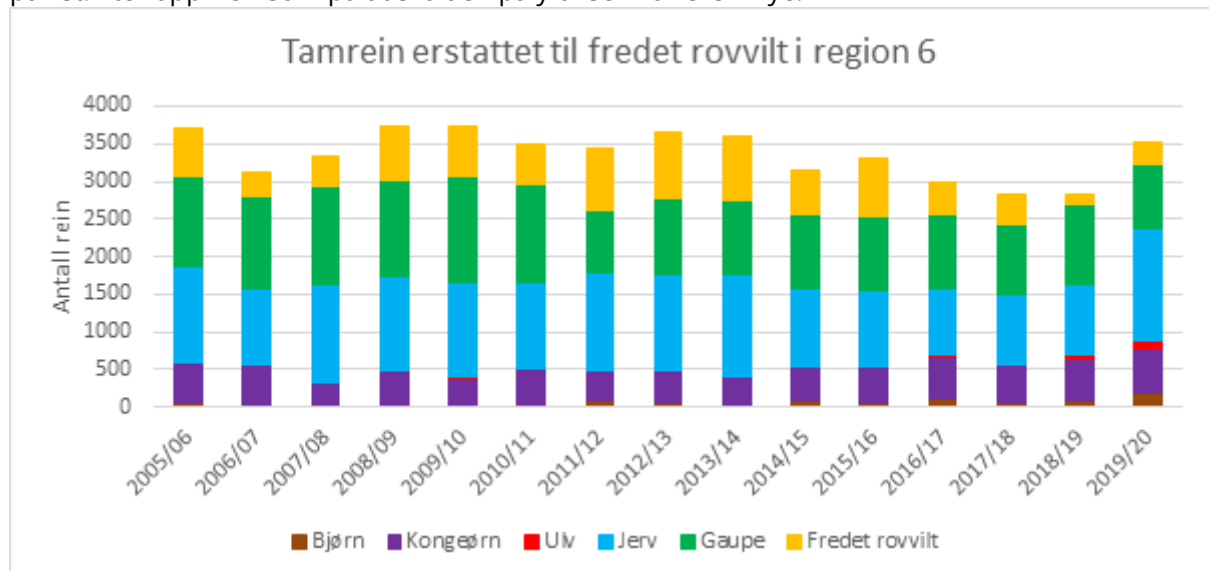
Totalt benyttet Statsforvalteren i Trøndelag kr 10 686 357,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2020. Underforbruket ble returnert til Miljødirektoratet.

I Møre og Romsdal ble det totalt brukt kr 2 275 777,- til forebyggende og konfliktdempende tiltak i 2020. Det ga et underforbruk på kr 4 223,-, som ble returnert til Miljødirektoratet. Årsaken til underforbruket var få skadefellingsforsøk og akutte tiltak. Mye av midlene ble etter beitesesongen omdisponert til innkjøp av elektronisk overvåkingsutstyr og småprosjekt.

Erstattede tamrein og husdyr tap til fredet rovvilt

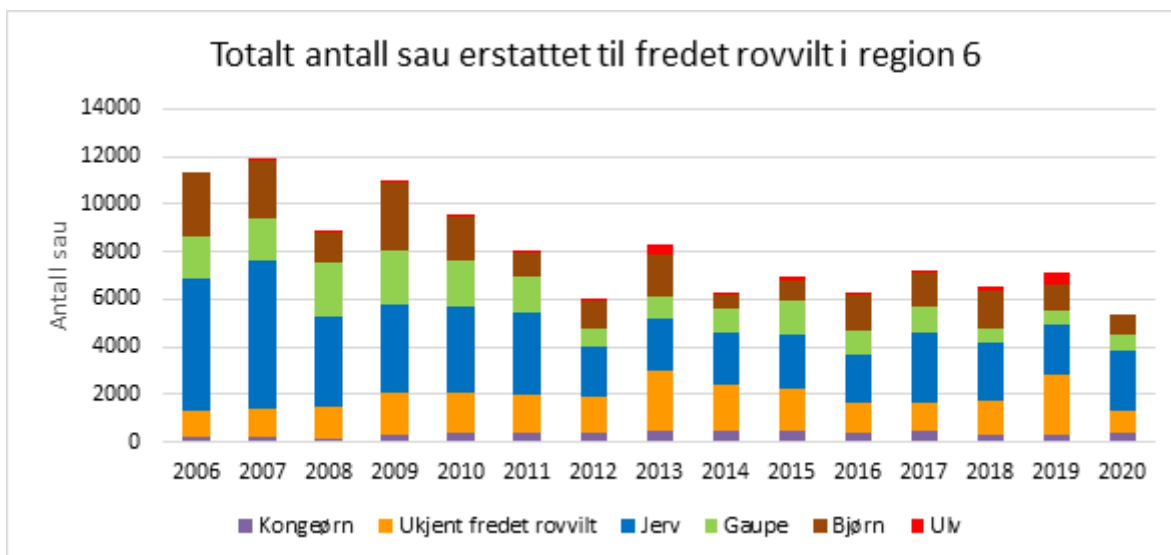
Statsforvalteren i Trøndelag (TL) behandlet i 2020 i alt 313 søknader om erstatning for tap av rein eller sau til fredet rovvilt. Statsforvalteren i Møre og Romsdal (MR) behandlet 52 søknader. I alt ble det utbetalt 29.5 (TL) + 1.9 (MR) millioner kroner til sau- og reineiere for tap av dyr til fredet rovvilt.

I region 6 erstattes flest rein til skadevolderne jerv, gaupe og kongeørn (figur 11). Sau erstattes i størst grad til jerv, bjørn og gaupe, i tillegg til at en stor andel blir erstattet til ukjent fredet rovvilt (figur 12). Ukjent fredet rovvilt er en kategori som benyttes i varierende grad der det er usikkerhet om hvilken rovviltart som er skadevolder, eller der retningslinjene til erstatningsforskriften ikke gir rom for å erstatte f.eks. voksen sau til kongeørn når dette ikke er påvist. Vær oppmerksom på at skalaen på y-aksen varierer mye.

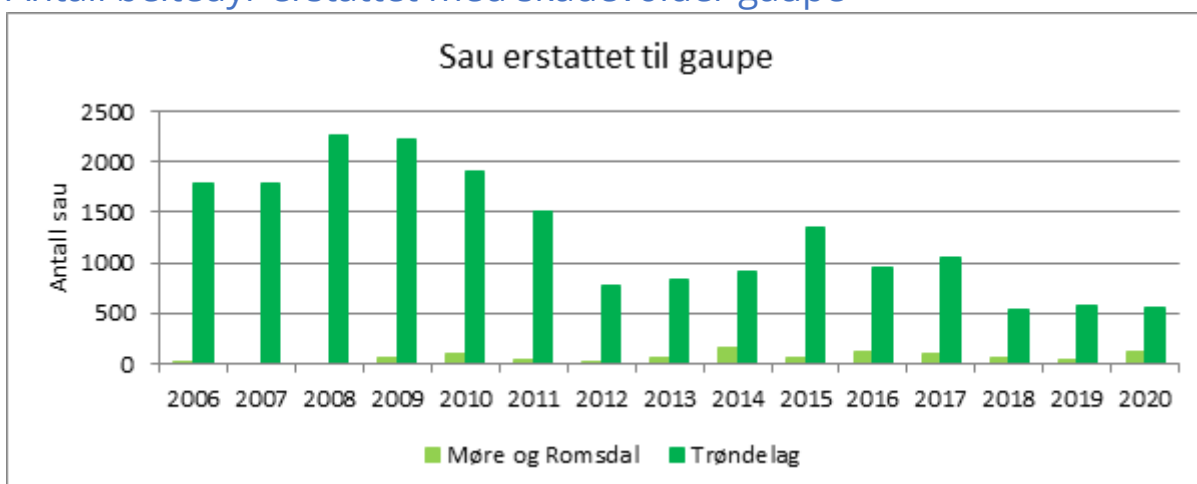
Figur 11: Antall sau erstattet til fredet rovvilt innen region 6 fra 2006 til og med 2020. Fordeling av skadevoldende art vises innen hvert år, slik: Kongeørn = lilla, ukjent fredet rovvilt = oransje, jerv = blå, gaupe = grønn, bjørn = brun og ulv = rød.

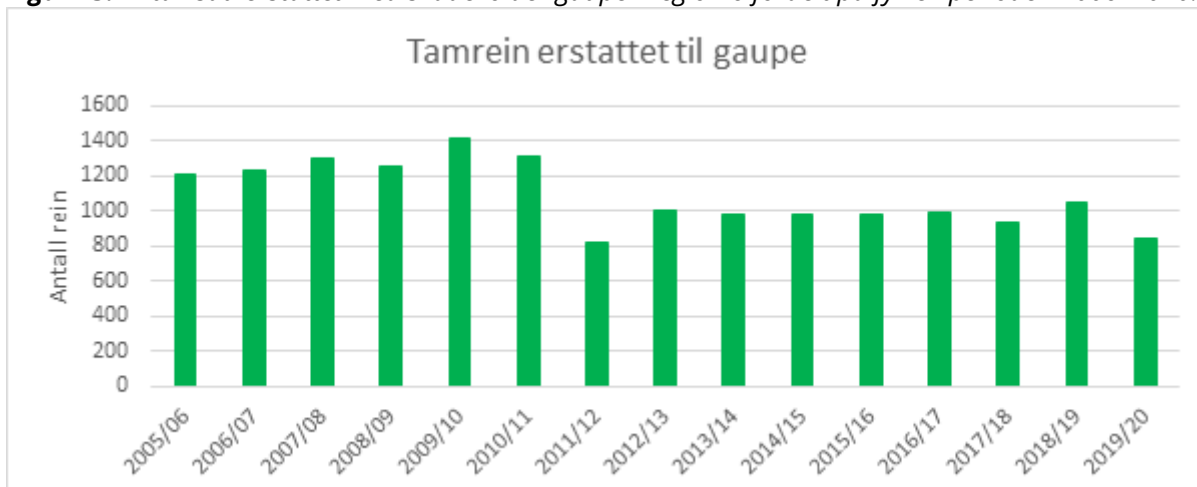

Figur 12: Antall tamrein erstattet til fredet rovvilt innen region 6 fra reindriftsåret 2005/2006 til og med 2019/2020. Fordeling av skadevoldende art vises innen hvert år, slik: Kongeørn = lilla, ukjent fredet rovvilt = oransje, jerv = blå, gaupe = grønn, bjørn = brun og ulv = rød.

Antall beitedyr erstattet med skadevolder gaupe

Figur 13: Antall sau erstattet med skadevolder gaupe i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2020.

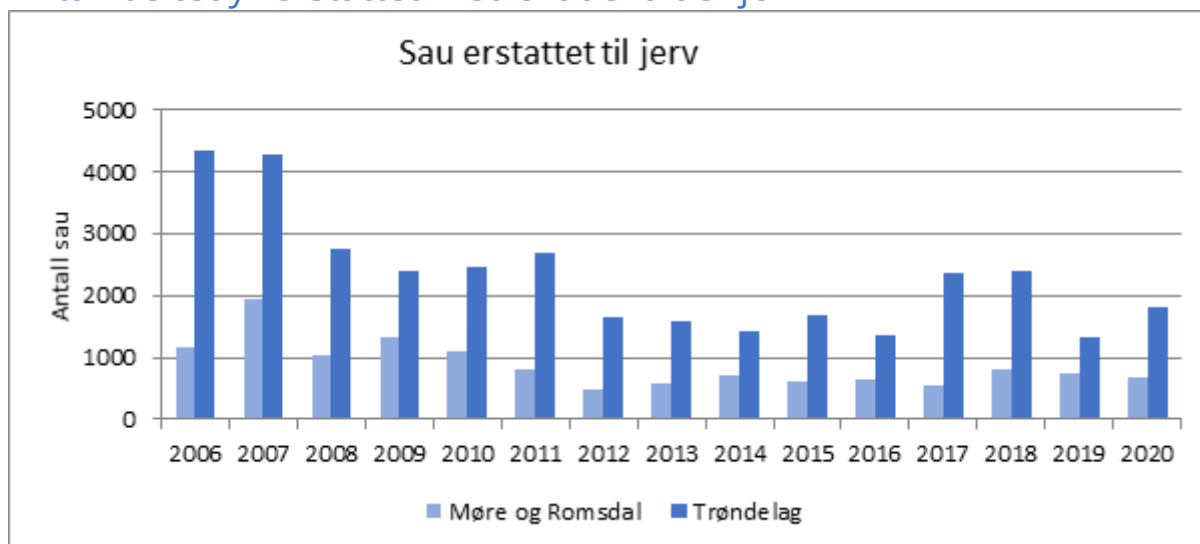

Figur 14: Antall tamrein erstattet med skadevolder gaupe i Trøndelag for reindriftsårene 2005/2006 til 2019/2020.

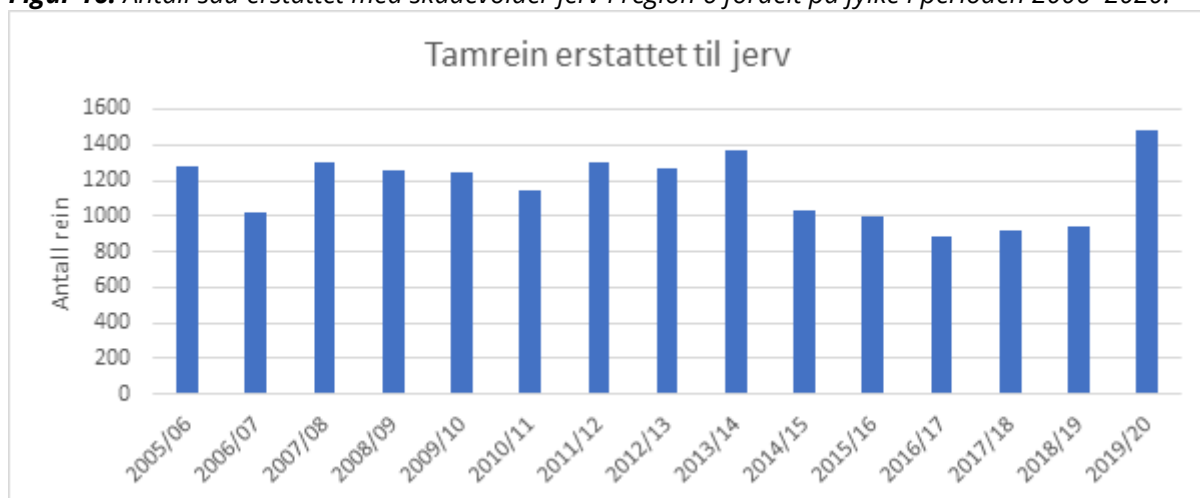

Figur 15: Oversikt over påviste skader av rein og sau til gaupe i perioden 1. jan – 31. des 2020. Totalt 84 skader, hvorav 41 sau og 43 rein. Skravert område er forvaltningsområdet for gaupe.

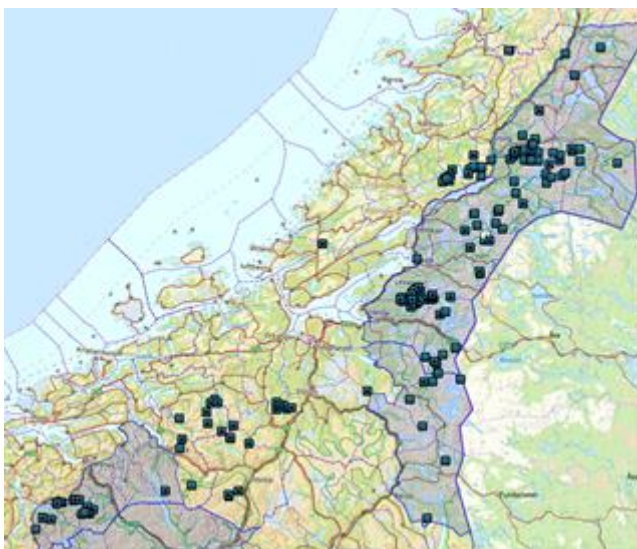
Antall beitedyr erstattet med skadevolder jerv

Figur 16: Antall sau erstattet med skadevolder jerv i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2020.

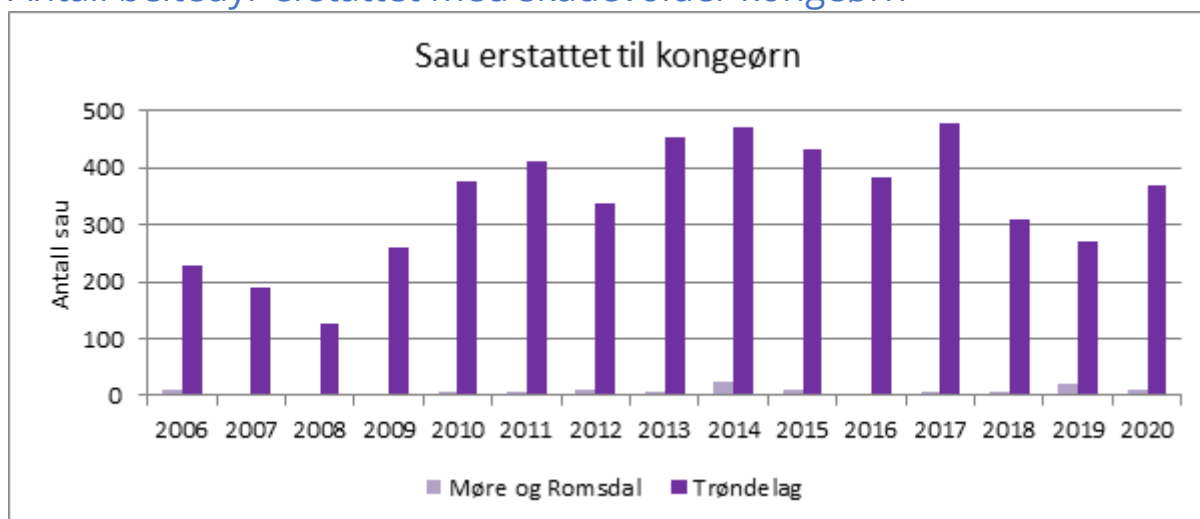
Figur 17: Antall tamrein erstattet med skadevolder jerv i Trøndelag i perioden 2005/06 til 2019/20.

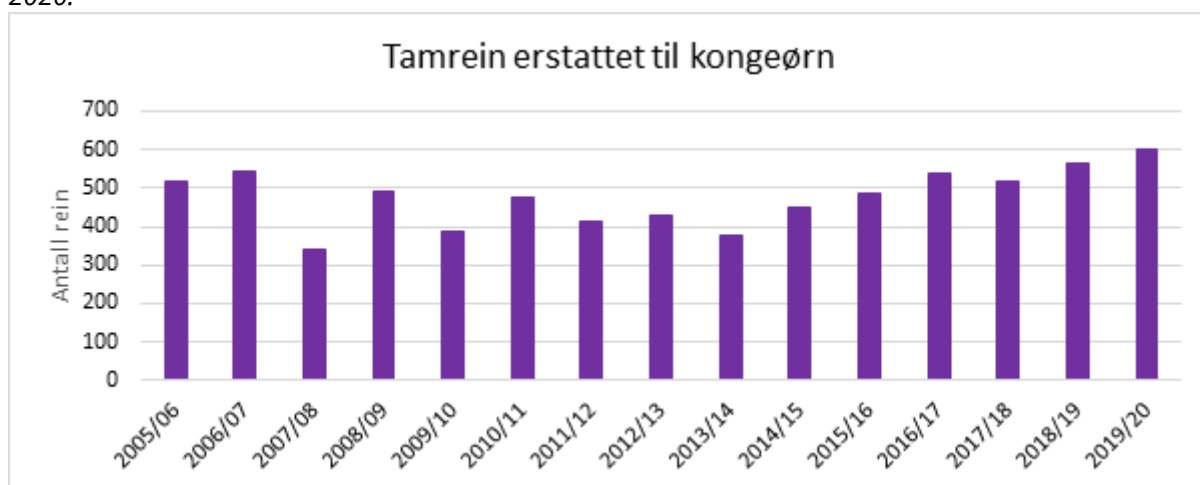
Figur 18: Kart over påviste skader av rein og sau til jerv i perioden 01.01.2020 – 31.12.2020, totalt 209 skader, hvorav 116 er sau og 93 rein. Skravert område er forvaltningsområdet for jerv.

Sideskift

Antall beitedyr erstattet med skadevolder kongeørn

Figur 19: Antall sau erstattet med skadevolder kongeørn i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2020.

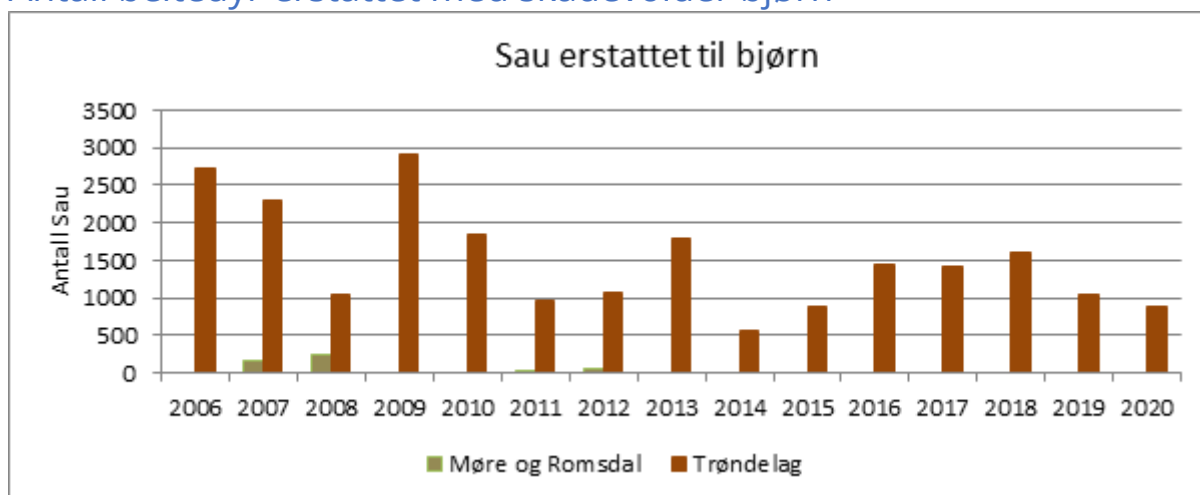

Figur 20: Antall tamrein erstattet med skadevolder kongeørn i Trøndelag i perioden 2005/06 til 2019/2020.

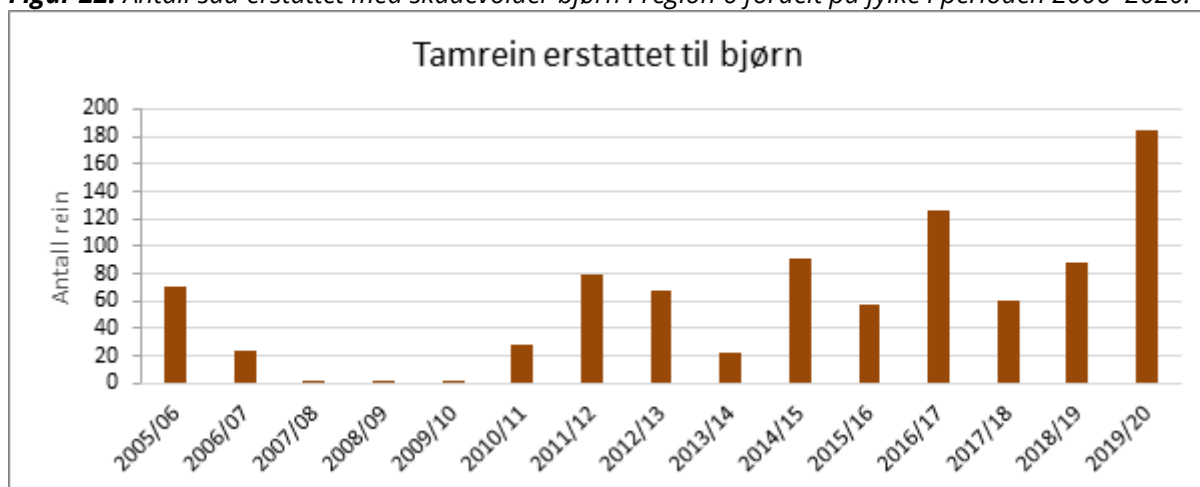

Figur 21: Kart over påviste skader av rein og sau til kongeørn i perioden 01.01.2020 – 31.12.2020. Totalt 104 skader, hvorav 44 sau og 60 rein.

Antall beitedyr erstattet med skadevolder bjørn

Figur 22: Antall sau erstattet med skadevolder bjørn i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2020.

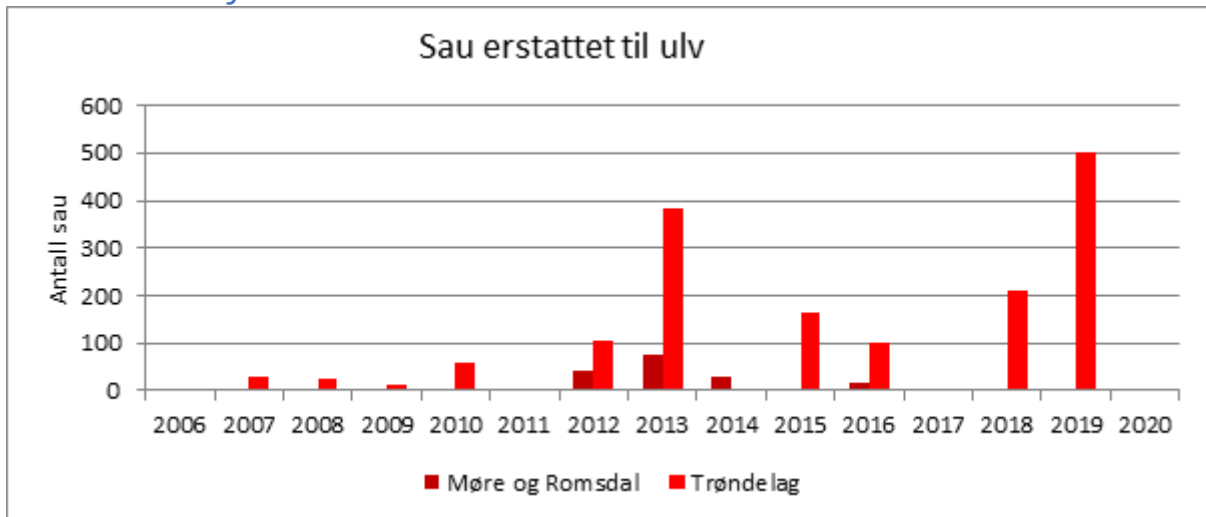
Figur 23: Antall tamrein erstattet med skadevolder bjørn i Trøndelag i perioden 2005/06 til 2019/2020.

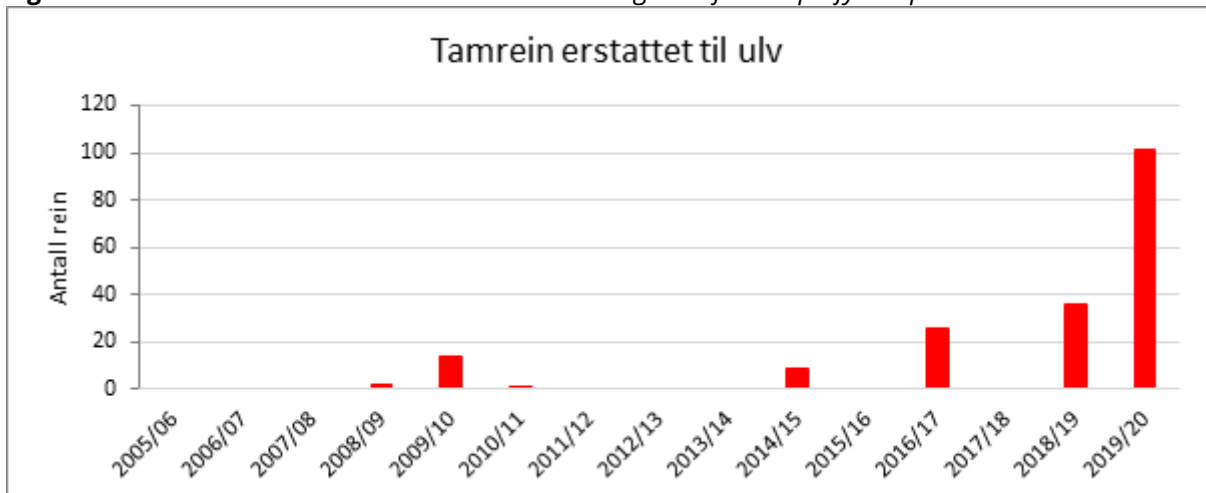
Figur 24: Kart over påviste skader av rein og sau til bjørn i perioden 01.01.2020 – 31.12.2020, totalt 188 skader, hvorav 184 sau og 4 rein. Skravert område er forvaltningsområdet for bjørn.

Sideskift

Antall beitedyr erstattet med skadevolder ulv

Figur 25: Antall sau erstattet med skadevolder ulv i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2020.

Figur 26: Antall tamrein erstattet med skadevolder ulv i Trøndelag i perioden 2005/06 til 2019/2020.

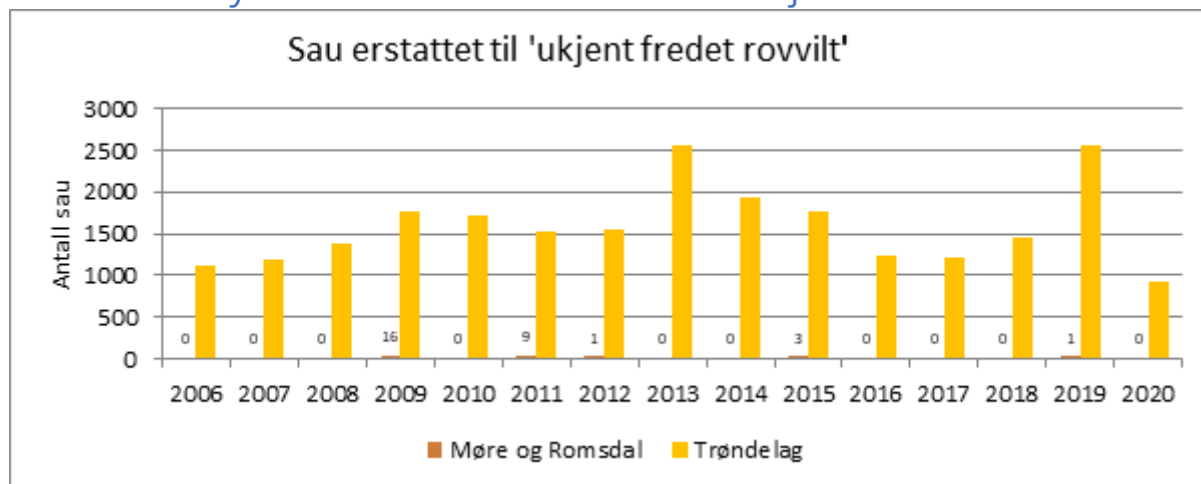

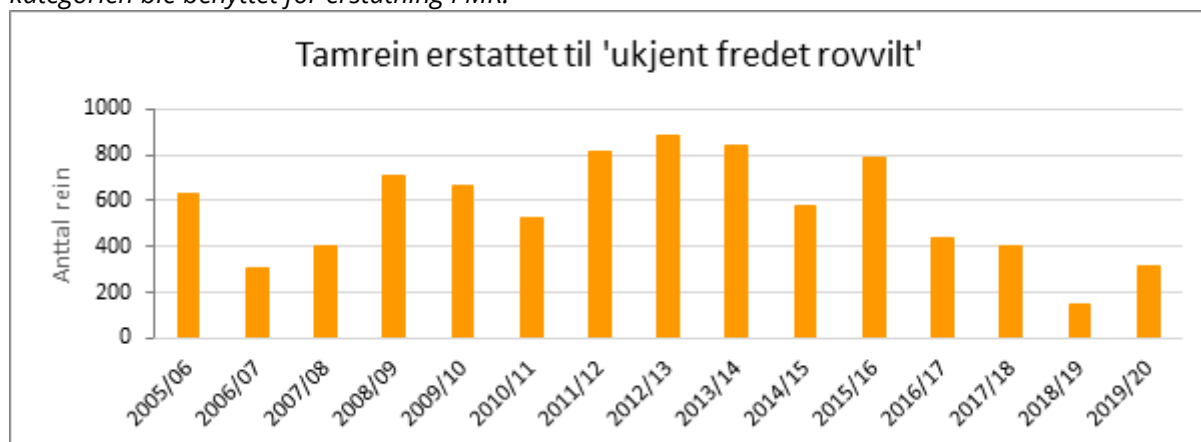
Figur 27: Kartet viser påviste skader av rein og sau til ulv i perioden 01.01.2020 – 31.12.2020. Totalt 1 skade, dette var en tamrein.

Sideskift

Antall beitedyr erstattet med skadevolder 'ukjent fredet rovvilt'

Figur 28: Antall sau erstattet med skadevolder 'ukjent fredet rovvilt' i region 6 fordelt på fylke i perioden 2006–2020. Merk at siden det er så stort sprik i omfang mellom fylkene er antall sau i Møre og Romsdal oppgitt med siffer i figuren. Det var bare i årene 2009, 2011, 2012, 2015 og 2019 at denne kategorien ble benyttet for erstatning i MR.

Figur 29: Antall tamrein erstattet med skadevolder 'ukjent fredet rovvilt' i Trøndelag i perioden 2005/06 til 2019/2020.

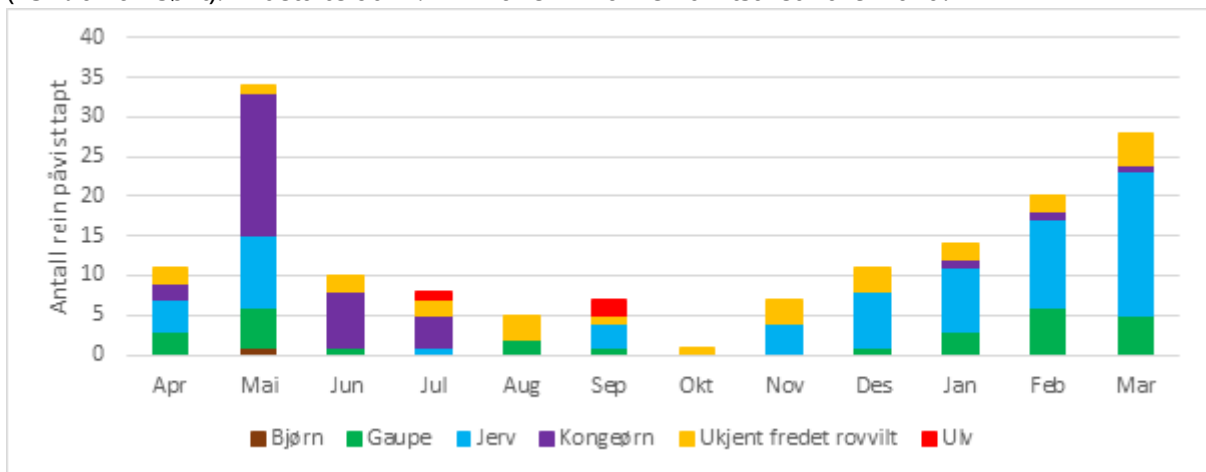

Figur 30: Kart viser påviste skader av rein og sau til 'ukjent fredet rovvilt' i perioden 01.01.2020 – 31.12.2020. Totalt 47 skader, hvorav 11 sau og 36 rein.

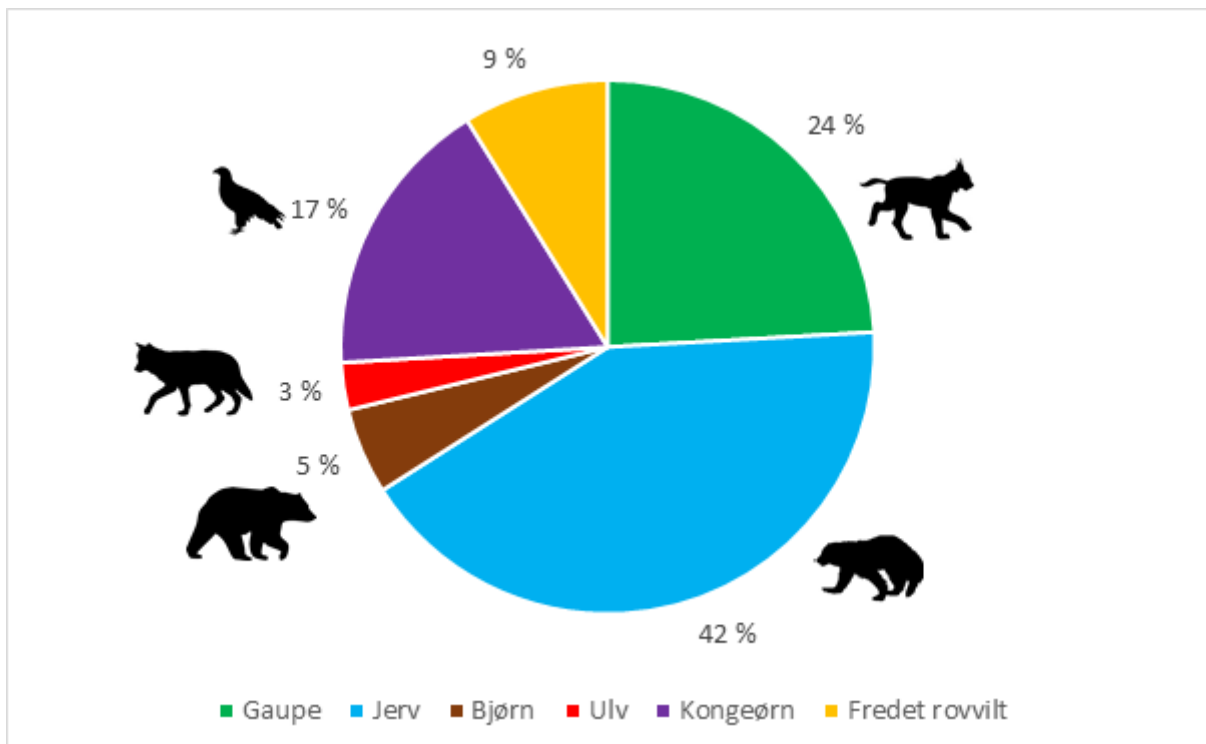
Påviste skader

Tamrein

For reindriftsåret 2019/2020 ble 7852 tamrein meldt tapt til fredet rovvilt. Det ble påvist i alt 158 rein drept av fredet rovvilt (figur 31). I tillegg er det påvist tap av rein til hund, ulykke og 'ikke rovvilt', totalt 10stk. Statsforvalteren i Trøndelag mottok 62 søknader og erstattet 3525 tamrein (45 % av omsøkt). Vi betalte ut 17.4 millioner kr for reindriftsåret 2019/2020.

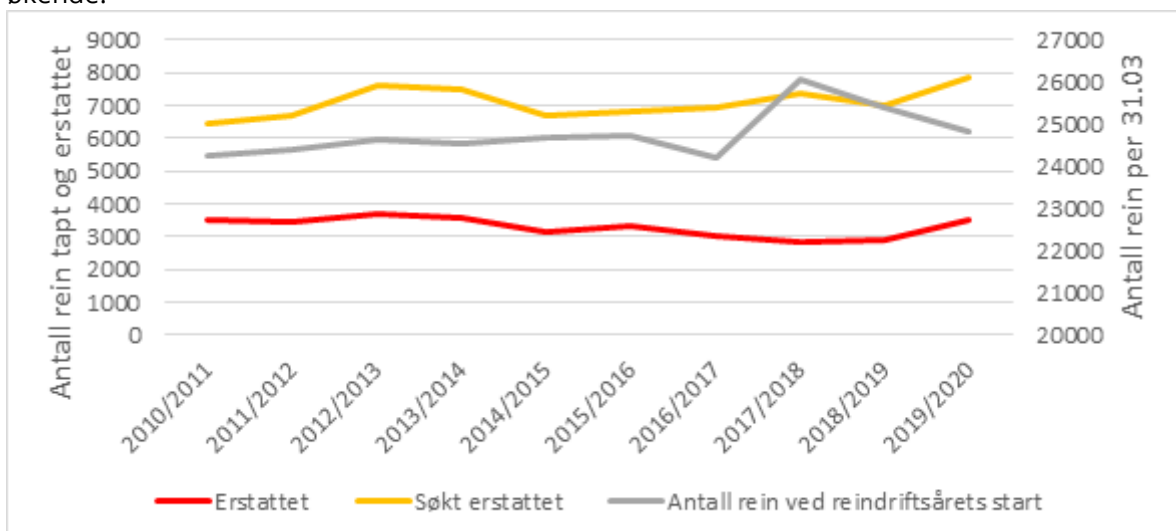

Figur 31: Oversikt over når kadaver av rein ble funnet i 2019/20, samt skadevoldende art.

Figur 32: Viser fordeling av erstattede rein på skadevoldende art, reindriftsåret 2019/2020.

Antall tamrein i Trøndelag har vært relativt stabilt mellom 24000 til 25000 dyr i perioden 2010 til 2020 (figur 1). Antall dyr som søkes erstattet som tapt til fredet rovilt har økt over tiårsperioden. Antall erstattede rein avtok noe i perioden 2012/2013 til 2017/2018, men har de sist to år vært økende.

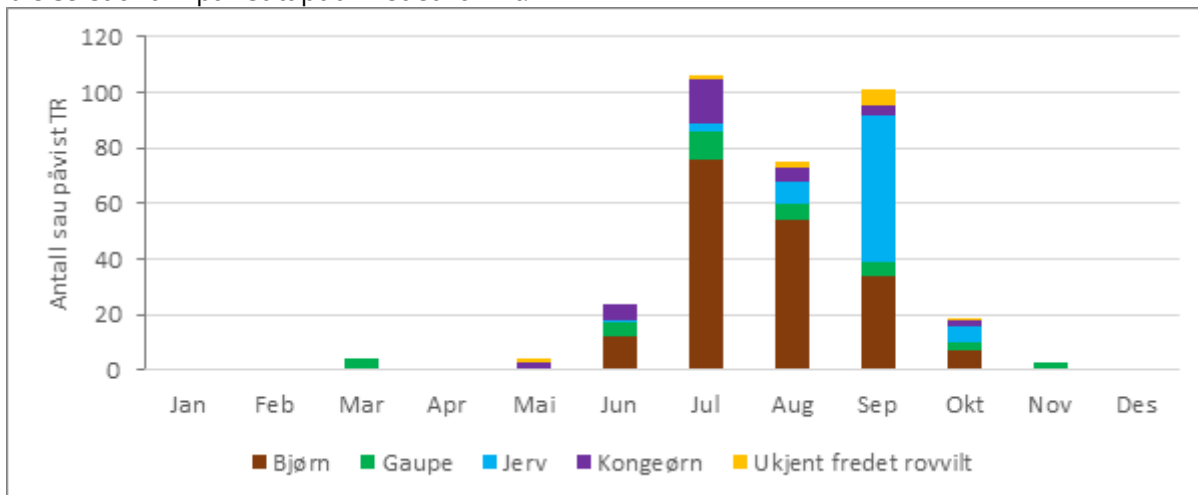
Figur 3 Utvikling i antall tamrein (ved reindriftsårets start) i Trøndelag de siste 10 år (grå linje, se antall på høyre side av diagrammet), og antall tamrein søkt erstattet som tapt til fredet rovilt (gul linje) og antall tamrein erstattet (rød linje) i de samme årene (se antall på venstre side av diagrammet).

Sau

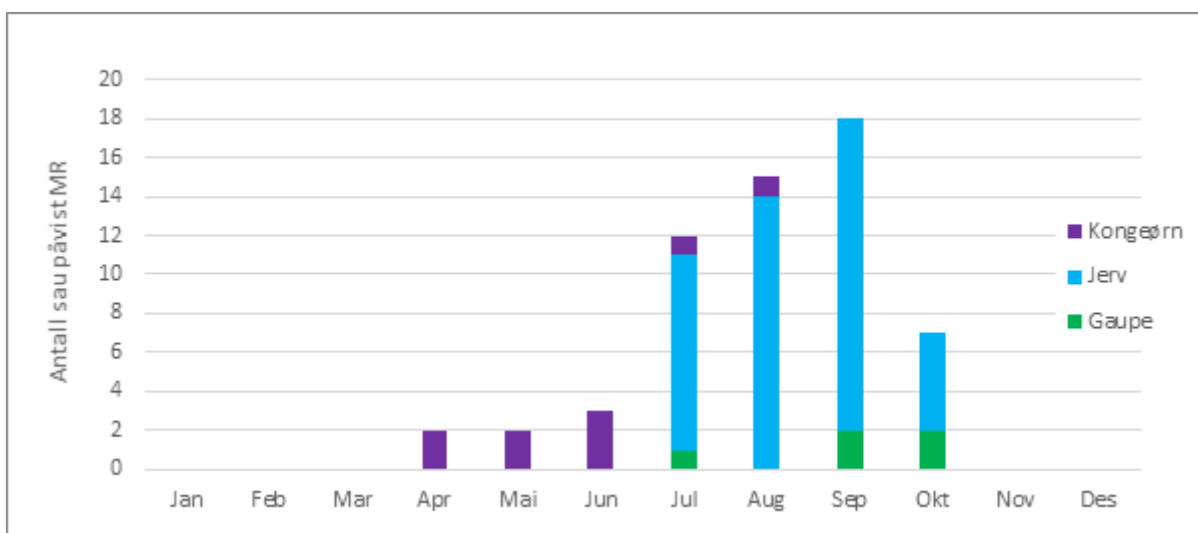
Trøndelag: I følge [organisert beitebruk](#) ble det i beitesesongen 2020 sluppet 188 419 sau og lam (mot 194 196 i 2019). Av disse ble totalt 2440 sau (mot 2735 i 2019) og 9151 lam (mot 11201 i 2019) meldt tapt (tapsprosent 3.42 % sau og 7.81 % lam). Blant de som søkte om rovilterstatning var tap over normaltap 1204 sau og 4271 lam denne beitesesongen. I Trøndelag ble 337 sau/lam påvist tapt til fredet rovilt.

Møre og Romsdal: I følge [organisert beitebruk](#) ble det i beitesesongen 2020 sluppet 87 019 sau og lam (mot 85 441 i 2019). Av disse ble totalt 930 sau (mot 933 i 2019) og 4342 lam (mot 4285 i 2019) meldt tapt (tapsprosent 2.72 % sau og 8.23 % lam). Blant de som søkte om rovvilterstatning var tap over normaltap 69 sau og 825 lam denne beitesesongen. I Møre og Romsdal ble 59 sau/lam påvist tapt til fredet rovvilt.

Figur 33: Påviste sau og lam drept av fredet rovvilt 2020 i Trøndelag.

Figur 34: Påviste sau og lam drept av fredet rovvilt 2020 i Møre og Romsdal.